

אור הפרשה

י"ל ע"י מוסדות אור דוד בראשות הרה"ג דניאל זר שליט"א

ט"ז אלול תש"פ • גליון 122 • פרשת כי תבוא

זמני שבת קודש

רבנו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	
20:15	19:37	18:39	תל אביב
20:19	19:40	18:37	ירושלים
20:15	19:37	18:38	חיפה

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרה"ג דניאל זר שליט"א ראש הושיבתי והמוסדות

שפרו מעשיכם

כל מה שהאדם נברא הוא בשביל להפוך את עצמו למלאך

תאמר תודה!

עם ישראל כולו, מכל הקהילות והעדות, כבר נערך ונוגש לקראת תפילת הסליחות, כהכנה לראש השנה ויום הכיפורים הממששים ובאים. עת נכנס היהודי לבית הכנסת ושומע את החזן מרעים בקולו 'אשרי יושבי ביתך' – כבר נעים בלבו כל שרירי הלב...

'סליחות!', מספיק לומר את המילה, וכבר התרגשות עזה אופפת את כל חלקי הנשמה. עוד שנה הסתיימה לה, חלפה עברה, ושוב אנו באים לאבא שבשמים, לשפוך שיח, לבקש סליחה, ולהתפלל לשנה טובה יותר. לא משנה איך חלפה השנה ומה קרה במהלכה, תמיד נבוא לסליחות ברגשות גואים בתקווה, בתחנון בוקע מקירות הלב, בבקשה שמרטיטה כל ניים...

הרגע הזה כבר כאן, קורה ממש עכשיו. אנו מורידים את ספרי הסליחות מהמדף העליון, מסירים את האבק בליטוף אוהב, וממשיים שוב את הדפים הצהובים מדמעות, ושמה עוד נותרה בהם לחלוחית מהסליחות של השנה שעברה. אנו פותחים את ספר הסליחות, שומעים את הקדיש בניגון הימים הנוראים המרגש והייחודי, ופעימות הלב הופכות מואצות...

הפרק הראשון בסליחות, אולי מפתיע משהו, פותח במילים 'נקדמה פניו בתודה'. רגע, באנו לבקש על שנה חדשה או לומר תודה על זו שחלפה? הרי באנו לבקש סליחה, ולהתפלל על השנה הבאה, ואנו פותחים ב'נקדמה פניו בתודה'? מסתבר שכן, יותר נכון – כדאי מאוד שכן. כדי שהסליחה שלנו תתקבל ברצון, כדי שאבא שבשמים ירגיש שאנחנו באמת מתכוונים למה שאנחנו אומרים, אנחנו צריכים למלא את לבנו ברגשות הוקרה והודאה על חסדו הרב והטוב אשר גמל עימנו. הרי שנה שלימה חלפה, ועדיין אנחנו כאן, אנחנו, הילדים, המשפחה, הבריאות, הפרנסה...

כל כך הרבה טוב הרעיף עלינו השם בשנה האחרונה! כל כל הרבה דברים כן פעלו כראוי, כל כך הרבה איברים שלנו עשו את תפקידם נאמנה, כל כך הרבה פעמים כן רווינו נחת מהילדים. השם נתן לנו את כל זה חנים אין כסף – האם אנו זוכרים לומר תודה על כל הטוב שזכינו לו בשנה האחרונה...

הרי למה אומרים סליחות? מתכוונים ומפחדים, אומרים סליחה. שנה שלמה קלקלו בחטאים, אין אפשר לבוא ליום הדין בלי לבכות בסליחות? אדם צריך לחשוב על עצמו, על בני ביתו, על אשתו, ילדיו הוריו ואחיו.

היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו. אתמול היה תרגיל ושמעו אזעקה, אנשים שידעו שזה תרגיל פחדו, תארו לכם מי שאינו יודע שזה תרגיל. פחד נורא ואיום, מלחמה! לחיזבאללה יש אלפי טילים שיכולים לטווח כל מקום בארץ, איזה פחד! השופר זה אזעקת אמת!

שופר אומרים חז"ל לשון שפרו מעשיכם והקיצו נרדמים מתרדמתכם, התעוררו ועשו תשובה, בן אדם מה לך נרדם, התעורר ועשה תשובה, כי יום הדין קרב ואין ויתור בדין ואין משוא פנים, למשה רבינו הוא לא ויתר על אחת כמה וכמה לשאר אדם.

יש רק עצה אחת, 'ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה' רק תשובה מקירות הלב, להתחרט על העבר, לקבל על עצמך עול תורה ומצוות, אז הקב"ה סולח. אל אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא, אין אצלו ויתורים, אין פרוטקציה, אם יש פרוטקציה זה לא דין אמת. כל האומר הקב"ה ותן ויתרו חייו!

במלחמת יום כיפור היו אלפי הרוגים. אילו היה בא אליהו הנביא או הבבא סאלי ואומר חודש לפני יום כיפור: תהיה מלחמה ביום כיפור ויפלו כך וכך הרוגים, כך וכך פצועים ונכים. מי לא היה בא לבית כנסת, איזו אמא איזה חייל לא היה בא לומר סליחות ותחנונים שלא יהיה בין הנפגעים, בבכיות ותהילים, שיחזור בריא ושלם ולא פצוע או חלילה... רבותי! כל שנה יש מלחמת יום כיפור! בראש השנה יכתובו וביום צום כיפור יחתמו, לא הנחש ממית אלא החטא ממית. בראש השנה כותבין וביום כיפור נעילה חותמין. מעל שבועיים אנו כבר בחודש אלול. כל אחד יבדוק בעצמו, האם שינה משהו בחודש אלול? אם לא שינה משהו באלול זאת אומרת שלא היה לו 'אלול'.

שנזכה להתחזק ולשפר מעשינו, אמן!

מתוך דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

למה המלך במגילת קהלת פותח ואומר: "הבל הבלים אמרו קהלת הבל הבלים הכל הבל, וגו' עשיתי לי בתים וגו' סגולות מלכים וגו' ובסוף המגילה הוא מסכם הוא ואומר: "סוף דבר הכל נשמע, את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור, כי זה כל האדם."

המסקנא שלי אומר שלמה המלך: **כל מה שהאדם נברא זה בשביל תורה ויראת שמים.** עוד פירוש, כל מה שעושה את האדם ל"אדם" עלי אדמות, זה תורה ויראת שמים.

ותראו, אין נראה הדור? החינוך מרוסק, כל שרי החינוך לא מועילים, קלקולים נוראים ואיומים. לעומת זאת ברוך יאמרו בני תורה, איזה חינוך! איזה דרך ארץ!

ומפרש עוד התרגום יונתן בן עוזיאל: סוף מעשה שנעשה בעולם הזה בצנעה, בחדרי חדרים, הכל נשמע, סופו להתפרסם בפני כל באי עולם, בפני כל הצדיקים, דע לך כי הכל עשוי להתפרסם, כמה גדולה הבושה!

ממשיך הכתוב ואומר "כי את כל מעשה האלקים יביא במשפט על כל נעלם, אם טוב ואם רע" - והפסוק לא מובן, איפה שמענו שעושים משפט על דבר טוב, על רע יש משפט, "אם טוב ואם רע" יהיה משפט? אלא,

שלאחר מאה ועשרים שופטים את האדם גם על המעשים הטובים שלו! הנחת תפילין, איזה תפילין הנחת? איך הנחת? העיקר לגמור וללכת? ברכת המזון, ברכת ברכת המזון, בכונה? בכבוד והדר בירכת? ייבת והקשבת לדברים אחרים?

שמעו נא רבותי! **אם על המצוות צריך לדאוג, כמה אם כך צריך לדאוג מהדברים הרעים! מהעבירות!** אם את המצוות בודקים לנו איך עשינו אותם, כמה צריך לפחד מהעבירות!!

"על כל נעלם" אומרים חז"ל (חגיגה ה) אפילו על הנעלם ממנו, שאינו יודע שהוא חטא, על הגלויים כמה צריך לפחד! על כל נעלם אומרים חז"ל אפילו יורק בפני חברו ומגעיל אותו צריך לשוב.

שבוע וחצי לפני יום הדין הגדול והנורא! בעוד שבוע וחצי דנים כל אחד ואחד מאיתנו, כל אחד מבאי עולם, מי יחיה ומי ימות, מי במים ומי באש, מי בחניקה ומי בסקילה, מי ינוח ומי ינוע. כל ענייני האדם עשרים וארבע שעות ביממה, לשנה שלמה, באים לדון.

ההקדשה השבועית

הצאים גם אתם לתקדש

אלפי נעלמי אור הפרשה

להצלחתכם או לעיני יקרתכם?

התקשרו עכשיו: 08-64-60-208

לירושלם
יידן היה בת הדס
יוסי בן הלן
צורי בן רחל
דייזה בת חוה

לירושלם
בנימין בן חסיה
אלדד בן חוה
ספיר בת עליזה
לילך בת עליזה

להצלחת
אסף בן חיה
רוני בן דיה
אלעד בן ענה
אלדד בן יודנה

לעילוי נשמות
שלמה בן בן ג'ון
סגילית בת חנה
חן בן חיה
שמעון בן יולדה
יואב בן חנה

סיפור לשבת

הרב אשר קובלסקי

עקשנות משתלמת

היה זה בבית כנסת מקומי בעיר קטנה, בשעת בוקר חורפית של אמצע כסלו תשס"ח. טללי השחר עוד היו רכים ומלטפים, ציפורים צפצפניות אך בקושי התחילו במלאכתן, וגם המניינים בבית הכנסת הקטן, היו עדיין שקטים משהו. יהודי מתושבי המקום שסיים זה עתה להתפלל וקיפל את טליתו לפני היציאה, נתקל במבטו ביהודי אחר, שנראה כמחפש אחר משהו...

'נראה כי הרב מחפש אחרי משהו', אמר היהודי המקומי לאורח, הוא הגה 'צ' רבי אהרן טויסיג שליט"א. 'ניכר כי הרב איננו מקומי, ויתכן כי הוא מחפש אחר כוס קפה להשיב נפש. האמת, שכאן בבית הכנסת אין פינת קפה, אך בביתי - תוכלו לעלות ולהתכבד בכוס קפה בשמחה. אינני גר רחוק, הנה כאן ממול', - אמר והצביע על הבנין הגבוה שמנגד. 'אם יואיל הרב, נעלה לביתי, ותוכלו להתכבד בכוס קפה בשמחה רבה!'

הרב טויסיג נענה בשמחה להצעה, ובעודם פוסעים הביתה, כבר החל היהודי המארח לדבר על לבו. 'זה לא דווקא כוס קפה...' אמר בחיוך נעים, 'רעייתי יותר מתשמח להציע לאורח ארוחת בוקר מלאה...' - הוסיף. אי הנעימות והמבוכה נמסו לנוכח הזדמנה החמה, והרב טויסיג עלה לביתו, אכל ארוחת בוקר, וגם בירך ברכת המזון.

רגע לפני שיצא, פנה לבעל הבית ולרעייתו והודה להם כהלכה על האירוח הנעים והחסם, על ההזמנה המחוייכת ומסבירת הפנים, ועל הארוחה הטובה והטעימה. ואז, בעודו פוסע לכיוון הדלת, אמר לו המארח: 'שמעתי אתכם אומרים את ברכת האורח בכוונה כה גדולה וברגש כה רב, ואני מקווה שכיוונתם גם על הצרה הנוראה שהתרגשה עלינו... אפשר לעכב את הרב לדקה?'

'בוודאי!' אמר הרב טויסיג בפנים מאירות. 'אם יש משהו שאוכל לסייע לכם, מארחי היקרים - אשמח!', אמר, והתיישב מיד על הכסא הסמוך, כשבני הזוג ניגשים אליו, ומתחילים לתאר בפניו את סאת יגונם:

'יש לנו בן, אברך צעיר ואב לשני ילדים קטנים, ממש בתחילת חייו ופריחתו... אך לפני זמן קצר חרב עלינו עולמנו, כשמענו כי הנוראה שבמחלות מקנת בגופו...' - האם השתקה בכי, והאב החליף אותה והמשיך לספר: 'הרופאים חתים שחורות, קוצבים לו תקופת חיים של בין שבועות לחודשים. ליבנו מתפלץ מדאגה, מתח, פחד וצער...'

הרב טויסיג הביט להגע בבני הזוג הבוכיים, ונאנח איתם בהשתתפות. 'אוי, כמה כואב לשמוע...' נאנח שנית, 'כמה קשה למצוא חיוך ועידוד במצבים שכאלה...' הוא השתק קמעא והוסיף מיד כשנייעור בו סיפור מזכרונו: 'אבל הבה ואספר לכם - מארחי הנכבדים - סיפור מרגש, בתקווה שיחזק את ליבכם ויעודד את מצב רוחכם...'

ההורים עשו אזונם כאפרכתם, והרב טויסיג החל לספר:

היה זה לפני למעלה ממאה שנים, בחצרו של הרה"ק בעל ה'שמח ישראל' מאלכסנדר זי"ע. אל חדרו של הרבי נכנסה אשה בוכיה, נושאת עמה בעגלה את בתה החולה. בפיתקא שהגישה לרבי כתבה האשה את שם בתה החולה אנושות, כשהרופאים כבר נואשו מחייה. 'רבי קדוש!', התפרצה האשה בזעקות שבה, 'הצל נא את חיי בת, אינני יכולה לראותה כך!'

הרבי הביט בפיתקא לסירוגין, ולבו הרחום האוהב כל

יהודי נקרע לנוכח הצרה האיומה. הוא נשא את עיניו הקדושות לעבר האופק, והשתהה זמן ממושך. אחר כך נאנח, עיניו התכסו בשרעפים, והוא שב ונאנח. 'אינני יודע מה לומר', אמר לבסוף, 'המתניי נא ונראה כיצד אוכל לעזור לך...'

האשה יצאה מהחדר, כאובה ובוכיה. היא התיישבה על ספסל בעזרת הנשים, והמתניה כמצוות הרבי, עד שיקראנה שנית. בינתיים, הורה הרבי לגבאיו להיערך לנסיעה, כי עליו לצאת לדרך אל יהודי פלוני.

בתוך זמן קצר, יצאו הרבי ומלויו לדרך, והגיעו לביתו של יהודי טוב וחסם, שהכיר את הרבי אך היה מופתע מאוד מהביקור הלא צפוי. 'שלום עליכם', אמר האיש עם פתיחת הדלת, שרק עיניו המועגלות בתדהמות מסגירות את הפתעה שהוא נתון בה. 'הרבי הגיע עד אלי? לכבוד גדול עבורי. האם הרבי זקוק למשהו?'

'כן', השיב הרבי קצרות, 'חפץ אני להתארח אצלך, נסעתי לדרך, ועתה עליי לאכול את ארוחת הצהריים. האם תואיל להכניסני לביתך כאורחך? היהודי הסכים מיד, ובשמחה גלויה... איזו זכות הזדמנה לפניו, איזה אושר. הרבי הקדוש בכבודו ובעצמו מבקש להתארח אצלו? היש זכות גדולה מזו?'

חיש ערך את השולחן, והביא לפני הרבי לחמים מעולים, בשר ודגים, משקאות טובים, כסעודת שלמה בשעתו... כשהתרוצץ והמגשים העמוסים בידי, לא היה מאושר ממנו, עיניו נהרו ופניו קרנו. אשריו שזכה שהרבי בחר להתארח אצלו לארוחת הצהריים!

הרבי סיים לאכול, בירך ברכת המזון, הודה למארחו בחום, ויצא שוב לכיוון ביתו. המארח ליווה את הרבי כברת דרך, כשבתוך תוכו הוא תמיה מה הביא את הרבי להתארח אצלו, בשעה שביתו של הרבי אינו מרוחק מכאן. מה עוד שמעודו לא שמע על הנהגה כזו בבית הרבי להתארח באופן מפתיע, ובדרך כלל - בכל מסעות הרבי, מדיעים למארחים מראש... אך הוא הותיר את תמיהותיו בלב, ולבו גאה באושר על הזכות שנפלה בחלקו לארח את הרבי, תהא הסיבה אשר תהא...

הרבי החיש את צעדיו, ומיהר לכיוון ביתו. מיד כשהגיע, ביקש לקרוא לאשה הבוכיה ולבתה לחדר, וביקר אותן ברפואה שלימה וישועה קרובה. 'בעזרת השם עוד תבריאי ותארכי ימים בטוב ובנעימים', איחל הרבי בדבקות, 'התחזקו יחדיו כי ישועתכן קרובה, והבשורה על נסיגת המחלה תבוא בתוך כמה ימים!' - הבטיח.

האשה יצאה בצעדים קלילים ומאושרים, תוהה על ההתפתחות המעניינת. בתחילה, הרבי לא רצה לברך, והדבר היה ניכר. הוא נשא עיניו למרחקים, התעכב זמן ממושך, אך לא בירך דבר ואילו עתה - הרבי בירך בהתלהבות והבטיח ברורות... זה אולי מזה, אך עברה זה לא משנה, הן הובטחה בישועתה..., מעתה, הוקל לאם ולבתה החולה, ובדרך הביתה כבר היו צעדיהן קלים בהרבה...

אך הגבאים המופתעים, אלו נותרו המומים ותמהים, ושאלו את פי הרבי, מבקשים להבין מה קרה, מה השתנה בתוך כה שעות ואיך קשור האירוח אצל פלוני לכל הסיפור. הרבי הביט במבטם התמיה, והתרצה להסביר:

'ראו נא. כשנכנסה האשה לפניי, התעמקתי בשמות שבפיתקא וניסיתי לסייע, אך גיליתי ששערי שמים נעולים בפניי. הגזירה נגזרה, הבת חלתה והיתה אמורה להיפטר מהעולם, ולא ניתן לעשות דבר ניסיתי לעשות כל שביכולתי, אך גיליתי שהגזירה חתומה וסגורה, ולכן שלחתי את האשה בלי להבטיח דבר, כי באמת לא ראיתי מוצא...'

ואז, החלטתי שיש עוד נשק שלא השתמשתי בו למענה. בחרתי לצאת ולהתארח אצל יהודי כלשהו, שידעתי כי יארחני בשמחה ובכבוד מלכים. רצייתי לזכות יהודי במצוות הכנסת אורחים, כי כשיהודי מקיים בי מצוות הכנסת אורחים - אני הופך לכלי המצוה שלו, אני הופך לחלק מרכזי בקיום המצוה, וממילא הדבר מעניק לי כוחות ויכולות שלא היו לי קודם לכן...'

ואכן, אמר הרבי בחיוך מתרחב, 'משבתי הביתה אחרי האירוח, כשאני חלק ממצוה וכלי קודש של ממש בזכות הכנסת האורחים שנהגו בך, היו לי כוחות אחרים, נעלים ועוצמתיים יותר... הפעלתי אותם כדי לפעול ישועה עבורה, השתמשתי בכח המצוה שנספך בי בעת הכנסת האורחים, כדי להעתיק עליה לרפואתה, ולפעול עבורה ישועה ברורה ומבוססת!'

ככל הסיפור הזה, סיפר הרב טויסיג למארחיו, וכשסיים אמר: 'קטונתי מלברך, אך אם זכיתם לקיים בי מצוות הכנסת אורחים, לא אני הוא המברך, אלא המצוה הפועמת בי, הכנסת האורחים שהטמעתם בחלבי דומי, ובה יש את הכח לברך ולפעול ישועה. וכך אכן יקרה בעזרת השם, התחזקו נא והמשיכו להתפלל, ובזכות מצות הכנסת אורחים - יזכה בנכם ברפואה שלימה, יאריך ימים בטוב ובנעימים, ואל תשכחו להזמין אותי לשמחות שיערוך בעזרת השם...' - סיים בחיוך רחב ומאיים...

בני הזוג התרגשו לשמוע את הדברים, ובעיקר - התחזקו והתעודדו כי בזכות המצוה יזכה בנם לרפואה שלימה. הם הבטיחו להתקשר ולעדכן, וכך אכן עשו.

כמה חודשים חלפו, ולפתע - עת מיררות חדשות בפי הרופאים. הם החלו לרמוז על תמיד אופטימי, התחילו לדבר על נסיגת המחלה. עם כל שבוע שחלף - הלכו הסימנים החיוביים והתרבו, המחלה נסוגה לאחור, הגוף התחדש בתאים בריאים ומחודשים, ומצבו של הבן הלך והשתפר...

היתה זו התפתחות נדירה, 'נס רפואי' של ממש. ההורים הנרגשים שמעו את הבשורות הטובות, כמעט יצאו בריקוד בתוככי חדר הרופא, עיניהם זלגו דמעות שמחה ונפסם כלתה בהודאה נרגשת לבורא רפואות. מהר מאוד נזכרו כי לא מזמן התגברו במצוות הכנסת אורחים, והיא שהביאה את ברכת ה' וישועתו במעונכם...

בהתרגשות אין קץ, התקשרו אל הרב טויסיג ועדכנו אותו בבשורות הטובות. מאז ועד היום, כמעט תשע שנים, ברכת הכנסת האורחים ממשיכה להוכיח את עצמה מעל ומעבר למשוער, והרב טויסיג מספר כי לא מזמן הוזמן להשתתף בשמחה שערך אותו אב צעיר לרגל הולדת בתו החמישית...

**"הילד בהא
בכיתה בעיניים
לחות מדמעות, הוא
השתוקק להצטרף
ללומדים בה אך
הבין כי המנהל
מסרב..."**

סעודה שלישית

א. יהא זהיר מאד לקיים סעודה שלישית, ואף אם הוא שבע יכול לקיים אותה מעט יותר מכביצה. ואם קשה לו לאכול כביצה יאכל לפחות כזית (ואז יטול ידיו בלי ברכה). ואם אי אפשר לו כלל לאכול אינו יכול לצער את עצמו, והחכם עיניו בראשו שלא יאכל יותר מדאי בסעודת הבקר, כדי ליתן מקום לסעודה שלישית.

ב. זמן סעודה שלישית משיגיע זמן המנחה דהיינו משש שעות ומחצה והלאה, ואם עשאה קודם לכן- לא קיים המצוה. ולכתחילה יש להתפלל מנחה לפני שאוכלים סעודה שלישית. ואם נאנס ואכל סעודה שלישית לפני מנחה – יצא ידי חובה. ולפי דעת האר"י ז"ל, האוכל סעודה שלישית לפני תפלת מנחה, לא יצא בה ידי חובתו אפילו בדיעבד.

ג. אין מקדשין על היין בסעודה שלישית. ומכל מקום טוב להדר לשתות יין בתוך הסעודה ולברך עליו הגפן. ואם יש לו רק כוס יין אחת, יש להעדיפו לכוון ברכת המזון, כיון שחיובו מדין הגמרא, ואילו שתי יין בסעודה שלישית היא רק משנת חסידים.

ד. גם בסעודה שלישית צריך לבצוע על שני לחמים שלמים. ואם אין לו שני לחמים יוכל בדיעבד לבצוע רק על לחם אחד. ואם אין לו אפילו לחם אחד שלם, לא יבטל את הסעודה השלישית משום כך, אלא יאכל את הפרוסה שיש לו.

ה. סעודה שלישית חשובה הרבה יותר מסעודה רביעית, ולכן אם יש לו לחם שלם וגם פרוסת לחם, יבצע בסעודה שלישית על הלחם השלם ואת הפרוסה יניח לסעודה רביעית, ויש אנשים שטועים בזה ועושים להיפך.

ו. סעודה שלישית צריך לעשות בפת, ואם הוא שבע ביותר יוכל לקיים סעודה שלישית על ידי אחד מחמשת מיני דגן, או בדברים שמלפתים בהם את הפת כגון בשר ודגים וכן פירות. והמזולזלים בסעודה שלישית לצאת ידי חובתם בלא פת מבלי סיבה מספקת- עתידים ליתן את הדין, ויש להזהיר על זה מאד מאד.

ז. נשים חייבות בסעודה שלישית. והרבה נשים אינן יודעות זאת, ויש להודיען ולהזהירן שיקיימו מצות סעודה שלישית. וכן חייבות הנשים לבצוע על שתי ככרות.

ח. מצוה לאכול דגים בסעודה שלישית, ומי שאפשר לו יקבע סעודתו העיקרית עליהם. ונהגו לאכול בצים בסעודה שלישית מפני אבולו של משה רבינו שמת בשבת בערב בשעת מנחה.

ט. הנוהגים (על פי הקבלה) להקיף את השולחן בליל שבת וביום שבת, אינם צריכים להקיף בסעודה שלישית, כיון שאין צורך בכך על פי הקבלה.

י. לכתחילה צריך לאכול סעודה שלישית לפני שקיעת החמה. ומכל מקום אם נתאחר מלהתחיל בסעודה שלישית עד אחר השקיעה, יכול להתחיל ולסעוד סעודה שלישית בתוך שלש עשרה דקות אחר השקיעה, וכן המנהג.

הלכות ומנהגים הרב אהרן זכאי

תפילת מנחה של שבת

א. לכתחילה יש להתפלל מנחה לפני שאוכלים סעודה שלישית. ואם נאנס ואכל סעודה שלישית לפני מנחה- יצא ידי חובה. ולפי דעת האר"י ז"ל, האוכל סעודה שלישית לפני תפלת מנחה, לא יצא בה ידי חובתו אפילו בדיעבד.

ב. כשמתפללים מנחה גדולה בשבת, ועדיין לא הגיע זמן מנחה, אסור להקדים ולקרוא בתורה לפני שיגיע זמן מנחה, וכן אין לומר "ואני תפילתי" ולא "ובא לציון", אלא יש לדייק להתחיל הכל רק עם הגעת זמן תפלת המנחה, כי רבותינו תקנו לנו כל דבר בדייקנות יתירה ובכוונות נעלמות מבלי לזוז מהן.

ג. המנהג לומר לפני תפלת מנחה של שבת למנצח על הגיתית וכו', ופרשת התמיד וסדר פטום הקטורת כמו בחול, ואחר כך אשרי ובא לציון וקדושה דסדרא.

ד. מוציאים ספר תורה וקוראים שלושה אנשים עשרה פסוקים מפרשה הבאה. וישתדל האדם לעלות "שלישי" שזה יועיל לתיקון היסוד.

ה. נוהגים לומר "מזמור שיר ליום השבת" לאחר קריאת ואומרים קדיש ומתפללים עמידה, וצריך להזהר בתפלת מנחה של שבת קדש הרבה, כי יש בה עליות גדולות למעלה.

ו. יותר נכון לומר בתפלת המנחה וינחו "בו", אלא שהנוהגים לומר וינחו "בם" – יש להם על מה שיסמוכו, אלא שצריכים לומר "שבתות קדשך וינחו בם", ולא כהטעמים לומר "שבת קדשך וינחו בם".

ז. ענין הקדושה של חזרת השליח צבור במנחה בשבת יש בה סוד גדול, על כן צריך ליהרהר מאד בכוננתה.

ח. לאחר החזרה אומרים "צדקתך". והוא כנגד שלושה צדיקים שמתו בשבת והם: יוסף הצדיק, משה רבינו, דוד המלך, ולכן יאמרנו מעומד לפי שהוא במקום צדוק הדין. ויש אומרים שהטעם לאמירת צדקתך הוא בשביל הרשעים שחוזרים לגיהנם במוצאי שבת.

ט. אם חל בשבת יום, שאילו היה חול לא היו אומרים בו במנחה נפילת אפים, אין אומרים צדקתך.

י. בבית חתן ובבית אבי הבן אין אומרים צדקתך, וכן בבית האבל אין אומרים צדקתך, ואף שאין אבילות בפרהסייה בשבת, מכל מקום המניעה מאמירת צדקתך אינה מורה אבילות דוקא, שהרי גם בבית חתן ובבית אבי הבן אין אומרים אותו. וגם בירושלים נהגו שלא לאומר בבית האבל.

יא. נהגו שלא לקבוע מדרש בין מנחה לערבית. והטעם הוא מפני שחכם שמת כל בתי המדרשות בטלים, שכיון שמשה רבינו נפטר באותה שעה, ומי לנו גדול ממשה שהוא אבי התעודה, לכן נהגו שלא לקבוע מדרש. ומכל מקום בזמנינו אין למנוע מלדרוש, כי בודאי עדיף לשמוע דברי מוסר, מאשר להתעסק בבית המדרש בשיחה בטלה.

של סדר יום הגיוני. אך העובדה שהמשיג בשיבה ממלא את מקום ההורים במשך ה"זמן", כלל אינה מכריחה, כי אנו ההורים נשמש כממלא מקומו של המשגיח בימי "בין הזמנים" ... מקובל וסביר יהיה, שנעיר אותם בבוקר בשעה סבירה, ונקווה שהם יבינו שגם בימי חופשה צריך לקבוע עתים לתורה. אך לא נדרוש מהם, להיות בתפקיד מלא בשעה שהם מצויים בחופשה. זו פשוט שגיאה איומה שהורים ידרשו מבחוריהם להתנהג כמו שנהגו התפץ חיים בימי זקנותו (או כמו שהאבא היקר מספר שהתנהג בימי בחרותו...). מדרשה לגיטימית (מקובלת) על ניהול סדר יום הגיוני באופן כללי, ועד לדרישות פרטניות לא מקובלות ובלתי מתפשרות- הדרך עוד רחוקה!

כמה וכמה פעמים, כאב לי לשמוע בחורים שפיתחו סלידה מן הבית ואינם רוצים עוד לנסוע אליו, מאחר שהוריהם יורדים לחייהם ואינם נותנים להם מנוח, בהציבם דרישות קפדניות על כל צעד ושעל- בין היתר, בדברים שאפילו ההורים עצמם לא נהגו בהם. האין זה חבל? האם הורים לוקחים בחשבון השלכה אומללה מעין זו? הרי הבית צריך להיות מקום שהילד יתגעגע לשוב אליו ולא בית כלא, שהליכה אליו היא איום המונף על ראש הבחור אחת לכמה שבועות! כבר שמעתי מקרים, של בחורים שחיפשו לעצמם אכסניות שונות ולא סיפרו להורים על שבתות- חופשה שהונהגו במקום לימודם...

לבי לבי על נער השב הביתה מן הישיבה, ובמקום להתקבל באהבה ובחיבה, מקדמים ההורים את פניו בשלום קריר ויבש, יוצאים ידי חובת "חינוך" בסדרת שאלות מביכות וחשדניות: "איך הלימודים? איך התפילות? מה עם השותפים? היה במבחן? כמה קיבלת? איך שמירת הנומנים?" ומיד עוברים להטפות מוסר ודברי תוכחה: "אם לא תלמד כהוגן, תנחיל לנו מפח נפש ואף אחד לא ירצה להשתדך עמך..."

יחד נקווה, שהורים אשר יבינו את ילדיהם ויקבלו אותם כמות שהם באור חיובי, ירעיפו עליהם חום ואהבה, שישפיעו ישירות על חינוכם הטוב. ובסופו של התהליך הארוך, יזכו לרוות רוב נחת, מהתנהגותם החיובית שתירכש במשך הזמן בעידוד ההורים ובסיועם הממשי.

למאמרים נוספים של הרב אהרן פרידמן
כנסו לאתרנו: Rabenu.com

חינוך ילדים הרב אהרן פרידמן

לא הכעסן מחנך

בכעס ובחמיה שפוכה אפשר לנהל מלחמה, אבל לא להשפיע ולקנות את לב הילד. קלושים הסיכויים ללמד ילד לחלוק מצעצועיו וממתקיו עם זולתו, כשנכריח אותו לכך באמצעי דיכוי. הוא יוכל להפנים את דברינו והנחיותינו ולקיימם באהבה וברצון, רק אם נשכיל להסביר לו אותם בדרכי נועם ומתוך קירבה לבבית, עד שגם הוא יבין את חשיבות הנתינה והטוב. נחפש הזדמנויות להעלות את הנושא כשיחה כללית- לא כתגובה להתנהגות זו או אחרת- ולספר לילדים כולם סיפורים, על הרושם המתעורר בשמים כשיהודי מוותר משלו לאחרים. לא שהילד ישמש כדוגמא לצד השלילי של הסיפור, כשמגנים אותו בכעס ומעוררים בו הרגשה רעה, אלא אברהם אבינו ע"ה (למשל) ישמש כדוגמא חיובית, כמי שלא נצר את עושרו לעצמו אלא האכיל והשקה אחרים מתוך הכה שהכל מידו של הקדוש ברוך הוא. רצוי גם לנבחר בעברו של הילד ולמצוא איהו מעשה טוב שעשה, ולהביא אותו כדוגמא.

לא רק בילדים הדברים אמורים. הם מתייחסים גם לבחורים, השבים לשבתות חופשה או בימי בין הזמנים לבית הוריהם, ומבקשים להרגיש מעט חום ביתי ואווירה משפחתית לבבית, וכמו כן- להשתחרר קצת מלחץ הלימודים וסדרי הישיבה הנוקשים. ימים אלו נועדו, כדי ליתן רווח להתרגעות ולהשתחררות מה מהמתח. הם מבקשים לקרוא בספר או אפילו לשחק מעט (בעיקר בחורים צעירים יותר), ולפעמים ההורים לוחצים עליהם "בלב יבטלו רגע", ונכנסים עמם למאבק המונע מהם כל סיכוי להתאוורר בבית.

נכון שגם "בימי" בין הזמנים" עלינו לשמור על גבולות

פרשת שבוע הרב אליהו רוסתמי

פרשת כי תבוא

"והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך, לשמור לעשות את כל מצותיו, אשר אנכי מצוך היום, ונתנך ה' אלקיך עליון על כל גוי הארץ" (כח, א). אפילו נשיא אמריקה יבוא לבקש ממך הלוואה שנאמר "וה'לית גוים רבים, ואתה לא תלָוה".

מה מצבנו היום, האם אנחנו עליון על כל גוי הארץ, לצערנו הרב אנחנו לא עליון על אף אחד, עם כל הטכנולוגיה שבידנו, והצבא המצוין ומטוסי קרב הכי משוכללים, אנחנו נשלטים ע"י כמה פלשתינאים שאין להם מדינה, ולא מטוסים ואפילו עפיפון אין להם, והם עושים כאן מה שהם רוצים, ואין לאף אחד פתרון! גם אמריקה שהיא מעצמה אדירה בעולם לא יכולה עליהם, נכנסו שם שני פלָחים (מחבלים) והפילו את מגדלי התאומים ובנין הפנטגון (מוקד הבטחון) כמו מגדלי קלפים, והרגו במכה אחת 3500 בני אדם!

"ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך, כי תשמע בקול ה' אלקיך", אומר משה רבינו אם תהיו ילדים טובים, הברכות ירדפו אחריכם, עד שתגידו "די, כמה אני יכול להפקיד בבנק, כל יום אני מפקיד מריצות של כסף, אין לי כח נמאס לי ללכת לבנק". ישנם כאלה

רגע חושבים

הרב יוחאי אוחיון

אין הגיון

"השלך על ה' יהבך", "יהבך" פרשו שהכונה "משאך", כלומר מבקש מאתנו ה' השלך עלי כל משאך, דאגותיך, טרדותיך, פרנסתך, בריאותך, זוגך וכל צרכיך השלך עלי, "והוא יכלכלך" - ואני אסדר ענייניך, הרי שחלילה לנו מלחוש שאנו "נופלים" על ה' ומטריחים אותו, להפך, זו הנחת שלו ש"נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו" (שמואל ב כז, יד).

ומדרש מפרש הוא במדרש "שוחר טוב" (תהלים ד'): אמר רבי פנחס, בשר ודם יש לו פטרו - אדון, אם מטריח עלי ביותר אומר האדון: זה מטריח עלי ביותר... אבל הקדוש ברוך הוא, כמה שישאל מטריחין עליו מקבל, שנאמר (תהלים נה, כג): השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך.

ונשאל, וכי יש בכך הגיון בדבר? אולם נתרץ וכי במצות "התשובה" יש הגיון, הלא כיצד פתח רבנו יונה את תחלת ספרו "שערי תשובה": "מן הטובות אשר היטיב השם יתברך עם ברואי, כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם ולנוס מפח פשעיהם". והוא התשובה.

ובאמת ה"תשובה" היא אינה הגיונית, וכי מן ההגיון שאדם שחטא למלך, פשע נגדו, מרד בו, יבוא ויבקש סליחה ויתכפר לו?! ואפלו לא לפני מלך, אלא לפני שופט, וכי יש מציאות כזו שאדם שעבר על חק המדינה והזיק וחבל יצא זכאי בעמדו לפני השופט ויאמר: אדוני השופט, מודה אני באשמת, אולם עוד פעם לא אעשה כזאת ומתחרט אני... בודאי שלא יפטר בטענה כזו. וביותר אם חזר ושנה זה על עבריו חזר ונשנה, התועיל לו חרטתו והבטחתו בפני השופט, בודאי יענש בפעל ללא שום חנינה.

ובאמת ידע הקדוש ברוך הוא שהתשובה תהא תמוהה על בני אדם, ולכן חשש שמא לא יאמינו בה ויסוגו אחור, ולכן שכנענו כביכול להאמין בה באמרו: (דברים ל, יא) "כי המצוה הזאת... לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ולא מעבר לים הוא..." והכונה שם למצות התשובה כמבאר ברמב"ן ועוד.

וכן נשבע לנו עליה שיקבלה אם נעשה וכנאמר ביחזקאל (לג, יא): "חי אני נאם ה' אם אחפץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה", ולמה נצרך הבורא להשבע לנו שיקבלנו בתשובה, והלא כתב בתורתו שנשוב אליו ויקבלנו, אלא ידע הבורא שכל שהגיון לא מחיבו - נסוג האדם ממנו, ולכן לחזק ענין התשובה נשבע לנו עליה שיקבלה מאתנו.

ואף יתר על כן, מובא בגמרא ע"ז (דף ד' ע"ב) שגורת ה' היתה על דור המדבר שיפלו בחטא העגל, וכן גורת מלך היתה שיפלו דוד המלך בחטא בת שבע, ומדוע? כדי להורות שישנו כח לתשובה להועיל מחטאים, עד כדי כך עשה ה' ללמדנו שהתשובה מועילה, ואלו דברי רשב"י שם בגמרא.

כן הוא בענין הבטחון בה', זו כמו כן מתנה, וגם אם ההגיון של האדם לא תופס זאת בשכלו - היאך אתלה תקותי בה' שייטיב לי בסך הכל בשביל כמה מלים שאמרתי לו: אתה מחסי... כך בטחתי... ובפרט כאשר חב הוא לה' חובות ופשעים, אולם זו מתנה שנתן לנו הבורא, וחיבים אנו להאמין במתנה זו.

חומרא - לא על חשבון האישה!

כיוצא בזה כשהיה בחו"ל נהג לסדר את זקנו, אך בבואו לארץ הקודש החליט לא ליגע בו יותר, על פי האמור בכתבי האריז"ל שבארץ ישראל אין ליגע בזקן. אמנם הרבנית העירה כי הדבר עלול להתפרש כזלזול במנהגי בית אביה, שלא נהגו כן. לפיכך ויתר על רצונו זה, ברם כשנפטרה מיד חדל לסדר זקנו.

כמו כן לאחר פטירת הרבנית החל לנהוג בתענית דיבור, לשאלת תלמידו ר' חיים פרידלנדר הסביר, כי כל עוד היתה אשתו הרבנית בחיים היה מחויב לשוחח עימה ולפיכך נמנע מלקבל על עצמו קבלה זו, אך עתה כשנפטרה החליט לאחוז בחומרה זו.

יסוד לבית ולכל אדם: חומרא וסייג הם עניין נכבד בעבודתו יתברך, אך רצון ה' יותר חשוב בעבודת ה', ואמרת בס"ד לפרש בזה הפסוק "ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך, כי אם ליראה" היינו שבכל עניין תחשוב בתחילה מה רוצה ממני ה' יתברך, ובזה תתברך אתה וביתך בעוה"ז ובעוה"ב.

ל ימיו היה הגאון הצדיק הרב אליהו אליעזר דסלר זצוק"ל, מכבד ומתחשב ברגשותיה, של נוות ביתו, אולם כשנפטרה שינה אי-אלו ממנהגיו.

מידי שבת בשבתו היה הצדיק מקדש את השבת, בגביע שקיבל מדודו ר' חיים עוזר גרודז'ינסקי כמתנת חתונה, כוס שהוא עצמו קבלה מרבי ישראל סלנטר ביום חופתו שלו.

ויהי היום עלה הרב דסלר לארץ ישראל וקבע מעונו בעיר התורה בני ברק, ועתה ביקש לנהוג על פי פסקי החזון איש ה'מרא דאתרא'. ובגביע של רבי ישראל לא היה שיעור המחזיק כשיעור לשיטת החזו"א, לפיכך רכש הרב לעצמו גביע חדש, אולם כשהציבו על השלחן, טענה הרבנית בתמיהה: "היתכן כי גביע שהיה ראוי לגדולי הדור כר' ישראל סלנטר ור' חיים עוזר, לא יהיה ראוי למשפחת דסלר...?!"

הרב כיבד את רגשות רעייתו והמשיך לקדש בגביע הישן כימי קדם, ברם בשבת הראשונה לאחר פטירת הרבנית, הורה לתלמידו הצעיר דאז ר' משה שפירא זצוק"ל, שהגיע באותו יום כדי לסייע לו, כי יביא לקידוש את הגביע הגדול יותר...

הרב יוחאי אוחיון מרצה באתר ושיבת אור דוד להרצאות נוספות כנסו: Rabenu.com

רוצים שנה טובה ומבורכת?

בכל ערב ראש השנה עורך הרה"ג דניאל זר שליט"א

פדיון נפש לשנה טובה ומבורכת!

בכה הפדיון לבטל גזרות רעות ולהשפיע על האדם

ישועות גדולות!

